

ДЕТСКА ГРАДИНА „БИСЕР“

4199 с.Труд , общ.Марица
ул.„Никола Петков“ № 17

Тел. 03126 / 2318, GSM 0878 102 842
e-mail: cdgbiser@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ :

ДИРЕКТОР на ДГ“Бисер“: *Гинка Ботова*
Заповед № РД-09-39/06.10.2025г.

СТРАТЕГИЯ

за развитие на ДГ “Бисер“ за периода
2024-2028 година

Приложения:

Програмна система

План за действие и финансиране

Стратегията е разработена на основание чл. 263, ал.4 от Закона
за предучилищното и училищното образование.

Стратегията е одобрена от Обществения съвет на ДГ „Бисер“ и е приета с Решение № 2,
взето с Протокол № 3 от 21.10.2024г.от заседание на Педагогическия съвет

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Въведение

Стратегия 2024-2028 г. на Детска градина „БИСЕР“ е система от педагогически идеи, начините за реализирането им и очакваните резултати, определящи актуалните цели и перспективи за развитието на детската градина за посочения период. Тя се основава на принципите на ЗПУО в съответствие с изискванията на чл. 263, ал. 4 и ал. 5 от ЗПУО; държавните образователни стандарти; приоритети на МОН; Европейска рамка за ранно детско развитие и е съобразена със спецификата на образователната институция. Опира се на миналия положителен опит и начертава ориентиловъчна основа за развитие на детската институция, като търси ресурс и потенциал за осъществяването им, очертава силни и слаби страни на дейността и установява принципите и възможностите за успешна реализация.

Стратегията ще даде възможност да се утвърдят условия за реализиране на система от управленски, административни и педагогически дейности, залегнали в нея и съобразени с традициите, социално-икономическите условия и съвременните образователни идеи, да се утвърди авторитета на детската градина като институция, отговаряща на потребностите на обществото и европейските образователни изисквания. Стратегия за развитие на Детска градина „БИСЕР“ е съвкупност от взаимосвързани мисия, визия, принципи, дейности и цели, определящи нейната структура и съдържание.

2. Нормативна база за създаване на Стратегията:

Образователната политика на Детска градина „БИСЕР“ е част от актуалната държавна образователна политика, отнасяща се до предучилищното образование. Дейностите в институцията са съобразени с действащите нормативни документи, стратегии, национални и оперативни програми:

1. Закон за предучилищното и училищното образование. в сила от 01.08.2016 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 11 от 02.02.2023 г.
2. Закон за закрила на детето
3. Закон за здравето
4. Закон за защита от дискриминация
5. Етичен кодекс на работещите с деца
6. Конвенция на ООН за правата на детето
7. Кодекс на труда
8. Наредба № 5/03.06.2016 за предучилищното образование (посл. изм и доп. ДВ, бр. 12 от 11.02.2022 г.);
9. Наредба № 8/11.08.2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищно образование (посл. изм. ДВ, бр. 65 от 12.08.2022 г., в сила от началото на учебната 2022/2023 г.);
10. Наредба №4/20.04.2017 г. за нормиране и заплащане на труда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование;
11. Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (изм. и доп. ДВ. бр.7 от 25.01.2022 г.);
12. Наредба № 13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в системата на предучилищното и училищно образование;
13. Наредба за приобщаващото образование;

14. Наредба № 15/22. 07. 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;
15. Наредба за институциите в системата на предучилищното и училищното образование;
16. Наредба № 24/10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, изд. от министъра на образованието и науката и министъра на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 84 от 29.09.2020 г.);
17. Национална програма за закрила на детето (2019 г.);
18. Национална стратегия за детето (2018-2030 г.);
19. Национална програма за развитие „България 2030“ (РМС № 33/20.01.2020 г.);
20. Национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030);
21. Стратегия на Европейски съюз за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж „Европа“ 2030 г.;
22. Стратегия за възпитателната работа в образователните институции /2019 -2030 г./
23. Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030);
24. Европейска референтна рамка за ключовите компетентности за учене през целия живот;
25. Оперативни и национални програми.

3. История и развитие

Детска градина „Бисер“ е създадена със статут на общинско детско заведение през месец април 1976 г. В сградата му сред грижите и усилията на служителите преминава вече второ поколение деца, чийто родители са негови възпитаници. През изминалите години заведението се е утвърдило с голям обществен авторитет. Той е създаден и се опазва благодарение на високия професионализъм и всеотдайност на учители и служители, работещи в него.

Детска градина „БИСЕР“ се намира в село Труд, с 5 000 жители, на 6 км от гр. Пловдив. Детската градина е за деца от 10м. до 7 години, с 2 яслени и 6 групи детска градина. Групите са разположени в 3 отделни сгради. В централната сграда се помещават 4 групи. Една група се помещава в пригодно помещение на същата сграда, а 2 групи в нова двуетажна сграда, една яслена група е във филиална сграда, в близост до основната. Всяка една от тези групи включва в разпределението си занималния, спалня, сервизни помещения, фойе с гардероби за децата, офис.

През 2012 година се извърши основен ремонт по проект „Енергийна ефективност и модернизация на образователната инфраструктура в детски градини и училища в Община „Марица““ по ОП РЧР. Детската градина е с локална парна инсталация, а през 2010 г. е включена в централния газопровод. През топлите месеци ползваме и слънчева инсталация.

На 01.09.2015г. детското заведение се разшири, след дълги години на недостиг на места за децата от селото, с нова двуетажна сграда, с разгъната площ от 540 кв. метра, съобразена с всички съвременни изисквания. В новопостроената сграда се разкриха 1 група за деца от 3 до 7 г. и 1 детска ясла, за деца от 10м.. до 3г.

3000 кв.м от двора е затревена площ, където са обособени 5 детски площадки с обновени различни уреди, беседки, пясъчници за игра на открито. Голяма част от

уредите са обновени , отговарят на Наредба № 1 от 12 януари 2009 г. и европейските стандарти за безопасност на съоръженията и настилките за игра.

Дворът е зелена площ с разнообразна растителност и неговата организация дава възможност за запознаване на децата с природата през различните годишни времена и е място за упражняване на екологично поведение: Наличието на различни растителни видове , дава възможност за наблюдение на птици , насекоми и др., осигурява условия за свободна игра и достъп до природни обекти. Децата се включват в дейности , които не могат да бъдат организирани в условията на занималните. Цветните участъци позволяват децата , под ръководството на учителите да полагат грижи към растителните видове и да формират навици за труд сред природата. Една вече утвърдена традиция е , при завършване на Подготвителна група , преди да постъпят в I клас, децата и родителите правят подарък като , засаждат дърво и оставят послание.

Съвместно с родители и деца провеждаме инициативи за поетапна подмяна на част от дървесните видове и храстите . Обновени са всички уреди , беседки, пейки, пясъчници за игра на двора

Обособена е спортна площадка на площ 500 кв.м. за спортни състезания , тренировки и игри- мини футбол, баскетбол, волейбол, хандбал, бадминтон.

Условията за възпитание и образование в детското заведение са много добри, жизнената среда на децата отговаря на изискванията за безопасност, естетика и комфорт, интериорът и подредбата на групите са съобразени с възрастовите и индивидуални потребности на децата. В подготвителните групи са създадени оптимални условия за подготовка на децата за бъдещата роля „ученик”, набавени са учебни помагала и пособия за подлежащите на задължително предучилищно обучение.

За психологическия и физически комфорт и удобство на децата, учителите и помощния персонал, са обособени просторни и удобни занимални с достатъчно осветление, обзаведени със съвременни ктове за игра на децата, с подходящи за възрастта на децата играчки, магнитни дъски, интерактивни дисплеи , съвременни нагледни материали за децата, книжки и др., спални помещения с цветно спално бельо - различно за всяка група, гардероби и обновени санитарни възли. Всички учители разполагат с компютър и интернет в занималните, цветен принтер . Подреджането на материално-техническата база и цветовото оформяне на помещенията във всяка група са съобразени с ергономичните норми и правилата за охрана на труда и са дело на екипа от съответната група.

В самостоятелен кухненският блок , се приготвя храна за 200 деца и 37 членен персонал. Оборудването е изцяло подменено печки, пекарни, плотове, аспирация, климатик, професионални уреди –миксер, пасатор, месомелачка, картофобелачка и др. .

В ДГ“БИСЕР“ има установен пропускателен и санитарно-епидемиологичен режим, хигиенни условия, рационално и здравословно хранене на децата. Седмичното меню ежеседмично се поставя на таблата за информация на всички родители в съответните възрастови групи.

С помощта на Настоятелството, регистрирано като СНЦН“Бисер“ и инициативни родители, е обновена голяма част от материалната база в сградите и на двора. Изградена е система за видео наблюдение , чрез която са ограничени вандалски прояви , проникване в сградата и опазване на имуществото.

3.1.ПЕРСОНАЛ

В детското заведение работят 37 служители и работници, от които 15 човека педагогически персонал, както и 5 медицински сестри, които са на подчинение на Кмета на община „Марица”. От учебната 2018-2019 в ДГ“БИСЕР“ има назначен логопед .

3.2.ОБРАЗОВАТЕЛЕН ПРОЦЕС

Образователния процес се провежда според изискванията на приетите от Република България национални и международни документи за обезпечаване на качество на грижата и образованието на детето (Early Childhood Education and Care (ECEC)), в съответствие с визията за развитие на ЕС до 2030 год. В пряката си работа цялата колегия се ръководи от нормативната база определена чрез ЗПУО, Законите с пряко отношение към обезпечаване и опазване на децата, Държавния образователен стандарт за предучилищно образование, действащите наредби и приетите действащи правилници на детската градина.

3.3. КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

Качеството на работата ни с деца в предучилищна възраст в рамките на изискуемите грижи в съответствие с детската възраст и педагогическо взаимодействие се основава на:

- Философията и критериите за качество на образователната работа в ДГ „БИСЕР“ основани на приети международни документи и декларации, Законови образователни норми и действащи наредби на МОН, в които се регламентират всички професионални дейности в детската градина;
- Изискванията на Съвета на Европа за качествени грижи и образование на децата в предучилищна възраст (ECEC)
- Натрупания професионален опит на медицинските и педагогически специалисти и спазване на утвърдени практики за правилно прилагане на нормативната база за отглеждане, грижи и образование на децата от яслена и градинска възраст.
- Критериите за добри практики при работа с деца в яслена и предучилищна възраст заложили в предходната Стратегия за развитие на ДГ „БИСЕР“;
- Критериите за успеваемост и прогрес в развитието на всяко дете в рамките на образователния процес и личностната реализация в детската градина и извън нея,
- Натрупания опит за активно взаимодействие на участниците в образователния процес: деца, медицински и педагогически специалисти и родители с активната подкрепа на родителите чрез сдружението с нестопанска цел Настоятелство „БИСЕР“;
- Утвърдената система за активна квалификация и постоянно усъвършенстване на професионалните компетенции за грижи и образование на децата до постъпването им в първи клас на училище.
- Прилагане на динамично развиваща се система за мониторинг и контролна дейност на цялостната работа на персонала с придружаващ анализ, препоръки подпомагащи подобряване на практиките за педагогическо взаимодействие с деца и ежегодна оценка на ефективността на работата.
- Поддържане на постоянно ниво на административно усилие за усъвършенстване на материалната, игровата и специална база за осъществяване на интерактивно образование с децата от ДГ „БИСЕР“

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ФАКТОРИТЕ НА ВЪТРЕШНАТА СРЕДА

1. Анализ на образователната политика на детската градина:

1.1. Деца

Детска градина „БИСЕР“ е институция, в която се отглеждат, възпитават, социализират и обучават деца от 10 месеца до 7 години в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищно образование. В детската градина се приемат деца по желание на родителите, като не се допуска подбор по пол, етническа, религиозна и социална принадлежност или по друг дискриминиращ признак. Зачитат се Конвенцията за правата на детето, Законът за закрила на детето и Конституцията на Република България.

Детска градина „БИСЕР“ функционира с 8 групи, от които 2 яслени и 6 градински групи.

За учебната 2024/2025 г. са приети 201 деца, разпределени както следва:

Две яслени групи – 41 деца;

Една първа група – 28 деца;

Две втори групи – 53 деца;

Една трета група – 28 деца;

Две четвърти групи – 51 деца.

Въпреки трайният демографски спад на раждаемостта, през последните години се наблюдава тенденция към повишаване броя и обхвата на деца в Детска градина „БИСЕР“

Силни страни	Затруднения
1. Единствена и предпочитана детска градина в населеното място. 2. Механизъм за безпроблемна адаптация на децата в условията на детската градина. 3. Утвърждаване на личностно ориентиран и позитивен подход на възпитание. 4. Наличие на възможности за допълнителни дейности по интереси. 5. Създадени са условия за „равен старт“ на всички деца. 6. Приемат се и деца СОП, като за тях са осигурени грижи съобразно потребностите, включително консултации и работа с психолог, логопед и ресурсен учител. 7. Много добри резултати при подготовка на децата за училище. 8. Развито ниво на екипно взаимодействие на медицинските и педагогическите специалисти в яслени и детските групи, в т. ч. и със специалистите от екипа за допълнителна подкрепа. 9. Утвърдена система на: • мониторинг и контрол чрез различни форми на преки наблюдения, попълване на въпросници за набиране на информация за професионалната самооценка на колегията. • професионална квалификация на база оценка и анализ на достиженията и препоръки 10. Много добра база за приложение на	1. Групите са позиционирани в 3 отделни сгради 2. Липсват важни помещения, като : логопедичен кабинет, Кабинет по БДП, помещение за допълнителни дейности – английски език, вокална група, арт занимания, занимания и дейности по проекти 3. Кадрово обезпечаване с медицински специалисти , поради висока възраст на наличния персонал. Срок: текущ Отг.: директор, ЗАС 4. Необходимост от постоянно актуализиране и поддържане на материална среда и база от игрови материали, които благоприятстват динамична образователна работа чрез игра надграждана с различни интерактивни форми и методи за развитие на основни знания заедно с комуникационни и социални компетенции. Срок: текущ Отг.: директор, учители 5. Необходимост от въвеждане на иновативни образователни практики, които надграждат играта като образователна форма чрез различни интерактивни методи приложими в предучилищна възраст в процесите на възпитание, обучение и социализация. Срок: ежегодно Отг. Директор, гл. учител

ИКТ в цялостния образователен процес, вкл. и с актуализирана база създаване и поддържана от самите учители: а. Поддържане на постоянно висок рейтинг на предучилищната институция • Системни социални изяви на децата поверени в ДГ „БИСЕР“ в различни прояви със социална значимост с и чрез партниране с различни институции; 11. Осъществена е приемственост ясла – детска градина – училище. 12. Осигурено е здравно обслужване и профилактика. 13. Има добре функциониращи Обществен съвет и СНЦ настоятелство „БИСЕР“	
--	--

Вътрешен потенциал – възможности и перспективи

1. Разчитане на творческия заряд, креативност, изобретателност, любознателност и висока сензитивност на децата.
2. Стимулиране познавателната активност на всяко дете и позитивното общуване между децата.
3. Стимулиране на емоционалната активност на децата за сметка на напрежението, тревожността, агресивните и негативните прояви.
4. Добра диагностична работа по отношение на изоставането или избързването в развитието и създаване на адекватни условия за индивидуално развитие и диференцирани грижи.
5. Овладяване принципите и методите на позитивното възпитание чрез самоподготовка, вътрешна и външна квалификация.
6. Създаване на професионална среда за поддържане и постоянно развитие на ключови и професионални компетенции на работещите с деца, включително:
 - Усъвършенстване на уменията и компетенциите на медицинските и педагогическите специалисти за ефективно прилагане на ИКТ като допълващ елемент на педагогическото взаимодействие в процесите на възпитание и обучение;
 - Подобряване на комуникационните компетенции и умения за използване на различни методи за позитивно общуване на всеки член на колегията при работа с родители.
 - Професионална гъвкавост и създаване на нови позитивни нагласи и умения за правилна реакция при необходимост да се работи при нетипични обстоятелства създадени от промени в здравословната среда на децата и работа с повишено внимание в условия на извънредни обстоятелства;

1.2. Образователен процес

Програмната система на детската градина е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, ориентирани към подкрепа на всяко дете в условията на детската градина, гарантираща неговото интелектуално,

емоционално, социално, духовно – нравствено и физическо развитие, в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му.

Детска градина „БИСЕР“ е образователна институция, осигуряваща на децата модерна образователна среда за формиране на ценностно – ориентирано поведение чрез стимулиране емоционалната интелигентност на детето.

Педагогическото взаимодействие е насочено към придобиване на компетентности (знания, умения, отношения), необходими за успешното му развитие и пълноценна подготовка за училище. То се осъществява чрез прилагане на субект – субектния подход между учителя – родителя и детето, като възрастните и детето са равностойни партньори в процеса на педагогическо взаимодействие. Планирането на програмното съдържание е съобразно с възрастовите особености на децата и спецификата на групата. В зависимост от темите и програмните задачи, педагогическото взаимодействие е фронтално, групово и индивидуално, като приоритет се дава на груповата и екипна работа.

Познавателните книжки са авторски, с нестандартни приложения, което дава възможност на учителите за свобода и персонално творческо участие в образователния процес. Детска градина „БИСЕР“ е с традиции при използване на иновативни педагогически технологии и ИКТ в образователния процес. Достъпността и възможностите на много онлайн приложения, съчетани с тяхното безплатно използване, доведоха до бързото им проникване в образованието още от най-ранна детска възраст (съобразно възрастта на децата, правилата за работа с компютър и възможностите на родителите).

Силни страни	Затруднения
1. Утвърдената организация на педагогическото взаимодействие в детската градина е съобразена със спецификата на детската група. 2. Гъвкав дневен режим, осигуряващ равностойност на трите основни дейности: игра – обучение – труд. 3. Педагогическият екип работи по програмна система с концептуална рамка, ориентирана към личностното развитие на децата. 4. Използваме подходящи картинни тестове за проследяване постиженията на децата във всички възрастови групи. 5. Детето е поставено в центъра на педагогическия процес и подходите към него са: личностен, индивидуален, комплексен, ситуационен, интегрален. 6. При субект – субектното взаимодействие, учителите и помощник-възпитателите са партньори на децата в основните и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. 7. Сформираните методически обединения работят по планове с	1.. Липса на обратната връзка за постиженията на децата и слаб интерес при някои родители по време на обучението. 2. Претовареност при използване на МТБ по групи. 3. Частично нарушаване ритъма на организацията на дейностите в групите, поради ангажирано участие на деца, учители и родители в проектни дейности. 4. Частично нарушаване на дневния режим, поради натоварен график за провеждане на допълнителните дейности.

утвърдени графици и дейности за повишаване качеството на образователния процес. 8. Допълнителни дейности, организирани по желание на родителите и съобразно потребностите и интересите на децата: танци, хандбал, английски език, пиано, вокална група, мажоретен състав, религия, логопедична терапия. 9. Добро взаимодействие и сътрудничество с родителите за целите на образователния процес. 10. Работа с деца със СОП съвместно с ресурсен учител, логопед, психолог	
--	--

Вътрешен потенциал – възможности и перспективи

1. Стимулиране познавателната активност на всяко дете и позитивно общуване между децата.
2. Самоподготовка и допълнителни квалификации на целият персонал за по-добра екипна работа.
3. Усъвършенстване на умения за работа със съвременни образователни софтуерни продукти на част от екипа.

2. Анализ на управленската политика на детската градина

2.1. Кадровата политика на образователната институция

Общата численост на персонала в Детска градина „Бисер“ е 37 души, от които:

2.1.1. Педагогически специалисти:

№	Длъжност	Брой	ОКС			ПКС				
			Магистър	Бакалавър	Профес. бакалавър	I	II	III	IV	V
1	Директор	1	1	0	0		1			
2	Логопед	1	1	0	0					
3	Учител	8	6	1	0		1	2	1	
4	Старши учители	5	4	0	0	1	2	1		
5	Главен учител	1	1	0	0		1			
6	Педагог ДЯ	1	1	0	0			1		
7	Учител по музика	1	1	0	0		1			

2.1.2. Непедагогически персонал:

№	Длъжност	Брой	Образование/квалификация
1.	ЗАС	1	Средно
2.	Домакин	1	Средно
3.	Помощник възпитател	10	Средно/ курс за обучение на помощник-възпитатели
4.	Прислужник чистач	1	Основно
5.	Готвач	2	Средно с квалификация

6.	Работник в кухня	1	Средно
7.	Поддръжка и ремонт	1/2	Висше
8.	Огняр	1/2	Средно с квалификация
9.	Медицински сестри	5	Висше, ОКС „бакалавър“

Средна възраст на педагогическите специалисти е 40 год.

Средна възраст на непедagogически персонал е 50 год.

Силни страни	Затруднения
1.Квалифицирани педагогически специалисти с опит и стаж. 2.Придобиване на професионална квалификационна степен от все по-голям брой учители. 3. Наличие на логопед, полезен в подобряване качеството и ефективността на работата с деца, родители и учители. 4. Силно мотивиран екип за изграждане и поддържане на авторитета на детската градина в синхрон с политиката на институцията. 5. Планирането на квалификационната дейност се извършва в съответствие с потребностите на детската градина 6. Поддържано постоянно високо ниво на квалификационни дейности за развитие на творческите интереси и новаторско отношение на педагогическите служители. 7. Всички помощник възпитатели преминаха обучение за валидиране на професионална квалификация 8. Изградена функционална система за повишаване на педагогическите компетентности на непедagogическия персонал. 9. Създадени условия за лична изява и професионална удовлетвореност. 10. Работа в екип на различни нива педагогически и непедagogически персонал. 11. Участие в национални и европейски програми и проекти. 12.Участие в национални и регионални конференции	1.Прекалена административна натовареност на педагогическите специалисти. 2. Формално общуване с родителите от страна на помощник-възпитателите. 3. Недостатъчни средства за допълнително материално стимулиране на персонала.
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1.Много добро професионално взаимодействие и добронамерено отношение към успехите на другите.	

2. Съпричастност и оказване на помощ при затруднения – служебни и лични.
3. Ангажирано участие в живота на детската градина на всички членове на екипа.
4. Утвърдени традиции и ритуали на детската градина с обществена значимост и популярност.
5. Приет и действащ Етичен кодекс на работещите в ДГ „БИСЕР“.
6. Популяризиране и обучения за включване на по-голяма част от педагогическите специалисти за участие в проектни дейности.
7. Създаване на условия за организиране и провеждане на междуинституционална квалификация.
8. Осигуряване на обратна връзка след всяка реализирана квалификация.
9. Контрол и оценка на резултатите от реализираните квалификационни форми.

2.2. Ефективност на разпределението на персонала по длъжности и сформирание на екипи

1. Педагогическите специалисти са разпределени в зависимост от групите, като от 2018 година е назначен логопед за допълнителна подкрепа при работа с деца със СОП.
2. Голяма част от работното време на непедagogическия персонал е заето в почистване и дезинфекция на помещенията, както и за поддържане на дворните площадки.
3. Работата по проекти и оперативни програми спомага за качеството на образователния процес.

3. Здравеопазване в Детска градина „БИСЕР“

Като се взимат предвид специфичните особености при формиране на детската физика и психика, всички служители се отнасят с голяма отговорност към организирането, провеждането и

контрола за опазване здравето на децата от предучилищна възраст.

Създават се условия, съобразени с най-новите хигиенни изисквания, които спомагат за свеждане до минимум инфекции и простудни заболявания.

Здравеопазването се развива в три посоки:

ДЕЦА	ПЕРСОНАЛ	РОДИТЕЛИ
1. Стриктно спазване на изискванията към медицинските документи при постъпване в детското заведение. 2. Системност и изчерпателност при водене на индивидуалните медицински документи на децата. 3. Провеждане на всекидневен сутрешен филтър. 4. Използване на всички възможности за подобряване всекидневното меню на децата в качествено и количествено отношение. 5. Стриктно спазване	1. Спазване на медицинските изисквания към здравните документи на новопостъпилите служители и редовното им актуализиране. 2. Контрол на дейностите на учители и помощно-обслужващ персонал в решаване на здравни проблеми на децата. 3. Грижа за здравословното състояние на служителите с цел добрата им работоспособност и опазване здравето на децата. 4. Контрол на доставените продукти и пригот-	1. Съвети и изисквания, относно здравословното състояние на децата, личната им хигиена и психически комфорт. 2. Информация за менюто на децата, изнесено на определено за целта място. 3. Своевременно свеждане до знанието на родителите на резултатите от прегледи, изследвания и други медицински мероприятия. 4. Осигуряване на образователна информация по актуални здравни проблеми: дипляни,

изискванията на медицинските органи при епидемия и карантина. 6.Осигуряване на индивидуален контрол върху деца с особени здравни проблеми – хроничност, диспансеризация и други.	вената храна със системата за управление на безопасността на храните или системата за Анализ на опасностите и критични контролни точки – НАССР. 5. Системен и строг контрол върху хигиената в детското заведение Срок: текущ Отг.: директор, м.с ЗК	табла, постери и др. Срок: ежемесечно Отг.: мед. спец. ЗК
---	--	---

4. Материална база и техническа осигуреност

ПОМЕЩЕНИЯТА НА ДЕТСКИТЕ ГРУПИ – Групите са оборудвани съгласно Наредба № 24/10.09.2020 г. за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, изд. от министъра на образованието и науката и министъра на здравеопазването (обн., ДВ, бр. 84 от 29.09.2020 г.). Обзаведени са с мебели, съобразени с възрастовите и с физическите особености на децата. Всяко помещение носи своята индивидуалност, което е решение и изпълнение на екипите на групите. Личи стремеж към преодоляване на еднообразието в обзавеждането, осъществено по типов проект, който стремеж трябва да се стимулира и за в бъдеще;

ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН – просторен и удобен за провеждане на занимания по физическа култура , празници с всички деца от групите, за гледане на театрални постановки и за други подобни цели; ремонтиран , осъвременен и оборудван;

МЕТОДИЧЕСКИ КАБИНЕТ – модерно оборудван, снабден с методическа литература. Използва се за провеждане на занимания по английски език и кабинет на логопеда .

ОТКРИТА СПОРТНА ПЛОЩАДКА – На 500 кв. м. върху изкуствена трева са поставени уреди за мини футбол, баскетбол, волейбол , едно модерно съоръжение за занимания със спорт , спортни изяви, празници на открито .

Като цяло за материалната база може да се каже , че е в много добро общо състояние, като постоянно работим по подновяването и обогатяването ѝ. Стремим се да я модернизираме и да внасяме повече “детска атмосфера” във всички помещения, използвани от децата. В нашето детско заведение съществува стремеж към непрекъснато обогатяване на материалната, игровата и учебната база. С проявено разбиране от ръководството на Община „Марица“ ,помощта на СНЦ Настоятелство „БИСЕР“, родителите и с труда и усилията на всички служители, успяваме да поддържаме и променяме условията за пребиваване на децата и екипа.

Отделните помещения на групите са разпределени между осем екипа, изградени от по двама учители/медицински сестри/ и един /двама в яслени групи/ помощник-възпитатели.

Тази организация на работа има своите предимства:

- Много отговорно се опазва наличното имущество;
- Търсят се вътрешни варианти и средства за поддържане, ремонтиране и обогатяване;
- Влага се различен стил и индивидуалност в изграждане на интериора в зависимост от целите, задачите и функционалността;

- Обстановката се променя според възрастта на децата и превеса на определен вид дейност;
- Продължителният престой на децата в групата /обикновено четири години/ ангажира и родителите да се грижат за уюта на децата си.

И така всяка група има своя облик и носи своето настроение.

АДМИНИСТРАЦИЯ – (дирекция , стая за ЗАС и домакин), много добре обзаведени кабинети- обзавеждането и в тях е подменено, оборудвани са с компютри и интернет.

МЕДИЦИНСКИ КАБИНЕТ-отговаря на медицинските изисквания и е снабден с всичко необходимо

КУХНЕНСКИ БЛОК, ПЕРАЛНЯ, КОТЕЛНО ПОМЕЩЕНИЕ – помещения, несвързани с пряко пребиваване на децата в тях. Въпреки това необходими и с голямо значение за нормалното функциониране на детското заведение. Изградени са специално по проект и се поддържат в добро общо състояние. Оборудвани много добре. Пералното помещение е за ежедневно пране, а големите количества спално бельо се перат в обществена пералня . Котелното помещение е оборудвано с нови съвременни уреди за газо подаване и разпределение , поддържа се в много добро хигиенно състояние . Кухненският блок - кухня и складови помещения : поддържан в много добро хигиенно състояние ; кухнята е оборудвана с нови електроуреди

Силни страни	Затруднения
1.Детската градина разполага с необходимите учебно-технически средства, а екипите на всяка група използват всяка възможност за дообогатяване на базата. 2. Детската градина разполага с функциониращ методичен кабинет с множество костюми и декори. 3. Модернизирана образователна среда с интерактивни дисплеи, мултимедийни проектори, дигитални апарати, компютърни конфигурации, CD и DVD уредби, софтуерни образователни платформи. 4. Подобрена образователната среда, благодарение на множество проекти, които се реализираха от екипа и дадоха възможност за закупуване на много дидактични, игрови, образователни материали	1. Липса на функциониращ кабинет за квалификация на персонала, музикален салон, кабинет по безопасност на движението, библиотека за деца, обособен кабинет за логопед и работа на ЕПЛР Срок: 31.05.2026г. Отг.: директор 2. Необходим е ремонт на стълбище в централната сграда, подмяна на балатум в 4 занимални Срок: текущ Отг.: директор, учителки 3. Необходим е ремонт на площадка и стълбище пред централния вход Срок: 31.05.2025г. Отг.: директор, касиер-домакин

Вътрешен потенциал – възможности и перспективи

- 1.Мотивиране на родителите на децата за собствен труд и принос за обогатяване на МТБ.
2. Ремонт на стълбище в централната сграда, подмяна на балатум в 4 занимални
3. Ремонт на площадка и стълбище пред централния вход
4. Активно участие на настоятелството и обществения съвет.

5. Финансиране

Финансирането на ДГ "Бисер" като общинска детска градина се осигурява от държавата и община "Марица". С добро планиране и рационално изразходване на наличния финансов ресурс в община „Марица“ наблюдаваме следните трайни тенденции:

- Изплащат се редовно заплатите на персонала и средствата по СБКО в размер на 3 % от планираните за фонд "Работна заплата";
- Подобрява се храненето на децата, като се стремим да осигуряваме пълноценна и здравословна храна;
- Осигуряват се безплатни комплекти познавателни книжки за всяко дете
- Системно се осигуряват канцеларски и хигиенни материали;
- Всяка година разполагаме със средства за повишаване квалификацията на служителите;
- Ежегодно се осигуряват средства за работно облекло;
- Закупуват се лекарства и други медицински консумативи, необходими за осигуряване целодневния престой на децата в детската градина;
- Изплащат се сумите за допълнително материално стимулиране, определени в образователната сфера за страната като цяло.
- Екипът на детското заведение търси и използва и допълнителни възможности за финансиране на ДГ "БИСЕР" от дарители, проекти, СНЦ Настоятелство "БИСЕР".

Силни страни	Затруднения
1. Основното осигуряване на дейността на ДГ БИСЕР" се извършва от средства от държавния и общински бюджет 2. Коректно и редовно обезпечаване на средствата за заплати и възнаграждения, осигурителни вноски, работно облекло и СБКО. 3. Осигуряване на допълнителни средства за финансиране чрез проекти и настоятелството.	Делегираният бюджет дава повече възможности за самостоятелност на организацията
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Осигуряване на допълнително материално стимулиране на педагогическите специалисти и непедagogически персонал 2. Ангажиране на родителите за участие със собствен труд и принос за обновяване на МТБ	

III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ФАКТОРИТЕ НА ВЪНШНАТА – МАКРО СРЕДА

1. Социално-икономически анализ

През последните години се положиха значителни усилия от държавата и общината за разширяване обхвата на децата в детските градини. Изграждането на хармонична и разнообразна образователна среда за осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование е основен приоритет. Осъществен е интензивен процес на интегрирано обучение на децата със специални образователни потребности (СОП). Обществените очаквания за качествено образование обикновено се свързват с разбирането за устойчива образователна система, която осигурява знанията, необходими

за пълноценното интегриране на детето, бъдещият млад човек в обществото. Интелигентният и приобщаващ растеж зависи от действията, предприемани в рамките на системата за учене през целия живот, насочени към развиване на ключови компетентности и постигане на определено качество на резултатите от обучението и възпитанието в съответствие с потребностите на всички деца. Това разбиране предопределя една по-съвременна концепция за съдържанието на предучилищното образование. Има нови ориентири за подобряване на качеството на образование, чрез използване на иновативни методи, технологии и извеждане на съвременни ключови компетентности, които да подготвят човека за справянето му в конкурентната среда още от ранна детска възраст.

2. Партньорства и взаимодействия на детската градина със семейството и останалите представители на социалната среда

Сътрудничеството със семейството като един работещ екип е в основата на иновационните търсения на Детска градина „БИСЕР“, за споделяне отговорността при обучението и възпитанието на децата. Традициите ни в работата със семейството са за изграждане на позитивна среда, ориентирана към потребностите на детето.

Това партньорство ще продължи и в бъдеще, с разнообразни форми на взаимодействие в отворена образователна среда.

Силни страни	Затруднения
1. Педагогическият екип работи в тясно сътрудничество и партньорство с представителите на родителската общност. 2. Участия в общински мероприятия. 3. Активен обществен съвет. 4. Взаимодействие с културни и държавни институции. 5. Активно участие на родителите в живота на детската градина 6. Ползотворни връзки с обществени организации и институции. 7. Работа по проекти.	1. Липса на приемственост с местното Начално училище “Св. Св. Кирил и Методий“, поради еднопосочна комуникация 2. Осъществяване на контакт с началния учител поел децата в първи клас, относно резултатите от входно ниво на записаните в училище деца.
Вътрешен потенциал – възможности и перспективи	
1. Сътрудничество и взаимопомощ със семейството чрез нетрадиционни форми – тренинг, уъркшоп, работни срещи и др. 2. Утвърждаване на създадена система за обмен на информация със семейството, детската ясла и училището. 3. Създаване на система за външна изява на деца и учители. 4. Наличие на ресурс за разширяване на дигиталното оборудване и модернизация на детското заведение.	

3. Авторитет на детска градина „БИСЕР“ сред обществеността

Детската градина е с утвърден авторитет в образователното пространство на общинско, областно и национално ниво, доказала своя иновативен потенциал и креативни идеи чрез популяризиране на собствени добри педагогически практики, домакинство и логистика

на професионални работни срещи и педагогически форуми, участие в областни и национални конференции и конкурси.

Силни страни	Затруднения
1. Детската градина е утвърден център за иновации в предучилищното образование на територията на община "Марица" 2. Утвърден център за работа с институциите на всички нива за поемане на отговорности при възпитанието, обучението и социализацията на децата 3. Резултатите от постиженията на деца и учители стават достояние на обществеността чрез сайт на общината, официален сайт на детската градина, медиите. 4. Институцията работи от 2012 год. по европейски и национални проекти и програми, като реализира дейности с широкото участие и ангажираност на обществеността: 4.1. Европейски проект BGO5M2OP001-3.018-0001 по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ „Ръка за ръка“ 4.2. Европейски проект BGO5M2OP001-3.005-0004 по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ – „Заедно ръка за ръка творим красота“ 4.3. Европейски проект BGO5M2OP001-2.010-0001 „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“ по ОП „НОИР“ 2014-2020, 4.5. Национална програма на МОН „Хубаво е в детската градина“;	1. Недостатъчни средства за популяризиране на добри практики и участие в педагогически форуми. 2. Недостатъчна ангажираност и инициативност на отделни педагогически специалисти в разработването на проекти. 3. Недостатъчно балансирано участие на педагогическите специалисти в реализирането на проекти.

4.6. Програма за дейността на Съвет по безопасност на движението на децата 4.7. Национална програма „Информационни и комуникационни технологии“ в системата на предучилищното и училищното образование“ 4.8. Програма за развитие на физическото възпитание и спорта 4.9.Национална кампания “Обичам природата и аз участвам“ 5. Национална програма“НЕСТЛЕ за по здрави деца“ 6. вътрешно квалификационната дейност; 7. проектните дейности с ангажирано присъствие.	
--	--

Вътрешен потенциал – възможности и перспективи

1. Добро популяризиране на добър педагогически опит.
2. Поддържане и обогатяване на сайт на детската градина с актуална информация за живота в детската градина.
3. Утвърждаване на създадената система за обмен на информация със семейството, детските ясли и училището.

4. Маркетингова политика на детската градина

Маркетинговата политика трябва да ориентира образователната институция към разбиране на потребностите на хората, създаване и предоставяне на качествени образователни услуги в съответствие с държавните образователни стандарти, постигане на удовлетворение на децата и техните родители.

Маркетинговата политика се основава върху разнообразни положения в системата на образованието и потребностите на обществото.

Високо качество на педагогическото взаимодействие в детската градина, чрез прилагане на гъвкави модели за постигане на хуманност и хармоничност на педагогическото взаимодействие, съгласно Европейската рамка за качество на образованието от ранна детска възраст.

IV. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1.ВИЗИЯ за развитие на ДГ“БИСЕР“

ДГ“БИСЕР“ е институция в системата на предучилищното и училищното образование , в която се отглеждат, възпитават ,социализират и обучават деца от тригодишна възраст до постъпването им в 1 клас в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование . Тя е :

Предпочитана среда за деца, където се гарантира тяхното интелектуално ,емоционално социално ,духовно – нравствено и физическо развитие и подкрепа , в съответствие с възрастта ,потребностите ,способностите и интересите им.

Център за родители ,търсещи и намиращи подкрепа ,сътрудничество ,педагогическа информация.

Средище на хора ,които обичат децата и професиите си, поддържат квалификацията си на съвременен равнище ,стремят се към висока професионална реализация и са удовлетворени от работата си.

2.МИСИЯ за развитие на ДГ“БИСЕР“

Да постави основите за учене през целия живот ,като осигури физическото, познавателното ,езиковото ,духовно-нравственото ,социалното ,емоционалното и творческото развитие на децата ,вземайки предвид значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие.

3.ЦЕННОСТ

Да предоставим на детето правото на щастие ,радост , да се самоопределя ,да расте със самочувствието на знаещо и можещо дете ,значимо и обичано.

4.ЦЕЛИ НА СТАТЕГИЯТА

• ГЛОБАЛНА ЦЕЛ

Обединяване усилията на педагогически ,медицински ,обслужващ персонал, родители, общественост ,държавни и общински органи за повишаване качеството на учебно – възпитателната дейност ,за създаване на условия за цялостно развитие на детската личност; за придобиване на съвкупност от компетентности-знания ,умения и отношения ,необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование.

• СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

4.1.1. Непрекъснато повишаване качеството на предлаганото образование и осигуряване на подходяща подкрепяща образователна среда ,адресирана към всяко дете ,организирана с подкрепата на семействата на децата ,обществената среда и институциите ,ангажирани с образование.

4.1.2. Автономия за определяне на иновативни образователни политики ,устройството и дейността на детската градина ,организацията ,методите и средствата на обучение за осигуряване на качествено предучилищно образование.

4.1.3. Изграждане на иновативна образователна среда за достъп и равен шанс за предучилищно образование на всички деца-обхващане ,включване и предотвратяване на отпадането на деца от подготвителните групи и деца от уязвими групи.

4.2. Оперативни цели :

4.2.1. Осигуряване на стабилност на развитието на образователната институция.

4.2.2. Гарантиране на ред ,сигурност и защита на децата на всяко дете.

4.2.3. Утвърждаване и обогатяване на качеството на педагогическата среда за развиващо обучение ,което да осигурява изява на детските способности и дарования.

4.2.4. Привличане на родителите за подпомагане на образователния процес чрез избор на форми за ефективно сътрудничество.

4.2.5. Работещо партньорство и добра координация с обществената среда и институциите-партньори на детската градина за успешното осъществяване на националната и областна образователна политика.

4.2.6. Утвърждаване на детската градина като институция ,научно ,културно и спортно средище за деца.

4.2.7. Обогатяване на имиджовата политика на образователната институция.

4.2.8. Усъвършенстване на процедурите по оценяване и самооценяване на работещите в детската градина.

4.2.9. Усъвършенстване на системата по квалификация, преквалификация и обучение.

4.2.10. Разширяване и модернизация на вече осъществените и изградени условия на ползване на материално-техническата база на детската градина.

5. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ В ДЕЙНОСТТА НА ДЕТСКАТА

ГРАДИНА(съгл.чл.263,ал.4 от ЗПУО-ДВ ,бр.11 от 2023 г.)

5.1.Качество на образованието и мерки за неговото повишаване:

Общественото образование и грижите в ранна детска възраст се отнасят до всяка институционална среда ,която осигурява образование и грижи за деца от раждането до задължителната начална училищна възраст. Процесът на отглеждане ,грижа и образование на децата в яслена и градинска възраст обхваща ежедневните грижи за дете в яслена и градинска група със социално (публично) или частично финансиране и материално обезпечаване на процесите ,взаимодействие на всеки член на колегията със семейството ,заедно с осигуряване на консултативна и професионална помощ.

Спазването на основни изисквания на утвърдена рамка за качествена работа за грижа и образование на децата в ранна и градинска възраст(The Qualiti Framework for supporte earty childhood education andcare –ECEC),посочени в документите на СЕ,ЕП, и ЕК, обезпечава бъдещото развитие и пълноценна социална реализация на всяко дете. От тази позиция Комисията поддържа всички форми на работа с високо качество за реални грижи и образование на децата в тази възраст. Посочената рамка за качество е пряк ориентир на всяка дейност за развитие и поддържане на ефективно предучилищно образование и у нас , в България. Качеството на грижите като цяло в ранна детска възраст поставят основите за следващи успехи на всяко дете в живота по отношение на формиране на умения за относителна самостоятелност , позитивно отношение към различните форми образование в тази възраст ,развиваща се способност за развитие в средата детската група и социалната интеграция и в крайна сметка на личното благосъстояние. Последното е особено важно за децата нуждаещи се от допълнителна подкрепа или намиращи се в неравностойно положение. Основна Насока за качествена работа на колегията с деца е окончателно прекратяване на практиките и позицията на учителя на изискващ преподавател и утвърждаване на професионализма на постоянното му позитивно и насърчаващо взаимодействие с детската група и отделното дете във всеки етап на реализация на възпитанието , обучението и н социализацията на всяко дете в рамките на предвидения 12 часов престой в яслената или градинска група. Параметрите на ефективността на работата с деца се определят от професионалните компетенции за :

- Добро планиране в съответствие с нормативните и поднормативни документи , приети стратегии ,с правилно предвидени критерии за добри образователни резултати от възпитанието , обучението и социализацията на децата , от екипа на всяка група , по време на цялостната работа за деня и за седмицата ;

- Включване в образователните планове на интерактивни методи за образование ориентирано към действие и ИКТ с прецизиране на техния времеви отрязък (тайминг) , на прилагане в ситуацията при обучение и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие в процесите на възпитание и социализация ;

- Прилагане на иновативна програма „Фолклорна приказка – музика и ритъм“

„Фолклорна приказка – музика и ритъм“

1. Визия

Да създадем иновативна образователна среда в детската градина, в която децата **израстват в ритъма на българската народна култура**, развиват своята емоционална, социална и музикална интелигентност чрез **фолклорни практики и Орф-Шулверк** **подход**, като същевременно се възпитава у тях **любов към родното, към изкуството и към себеизразяването**.

2. Мисия

Да интегрираме българския фолклор – като система от знания, ценности и ритуали – с иновативни музикално-образователни методи, като Орф-Шулверк, за да предложим **хармонично, емоционално и артистично развитие** на децата в предучилищна възраст.

3. Цели

Образователни цели:

- Развитие на **музикално-ритмичните способности** чрез елементарно музициране, танц и импровизация.
- Обогащаване на детския опит чрез **български фолклорни приказки, песни, обичаи и празници**.
- Формиране на **междупредметни връзки** – музика, език, двигателно развитие, природен и социален свят.

Възпитателни цели:

- Възпитаване на **родолюбие и културна идентичност**.
- Насърчаване на **емоционална експресия и социална свързаност** чрез групово музициране и празници.
- Стимулиране на **творческо мислене и увереност** чрез участие в художествени дейности.

Развиващи цели:

- Развитие на **фината моторика**, слухова и ритмична памет.
- Стимулиране на **езикови и комуникативни умения** чрез работа с народни приказки и разкази.
- Подобряване на **концентрацията и саморегулацията** чрез музикални игри по Шулерк.

4. Обосновка и иновация

Музикално-педагогическият подход „Орф-Шулверк“

- Методът съчетава **музика, движение, слово и театър** в игрова форма.
- Подходящ е за деца от ранна възраст, тъй като използва **елементарни инструменти, естествено пеене и движение**.
- Осигурява **активно участие на всяко дете**, а не фронтално обучение.

Българският фолклор като съдържание и ценност

- Богат на **ритъм, мелодия, образност и символика**, което го прави идеален за интерпретация чрез Орф-метода.
- Фолклорните приказки, песни, танци и обичаи изграждат **духовна и културна връзка с родното**.
- Позволява тематично свързване с **празничния календар, сезоните и природата**.

Синергия между Орф-подхода и фолклора

- Орф-Шулверк работи с **повтаряеми ритми, музикални игри и движения**, които лесно се адаптират към **българските народни песни и ритуали**.
- Интегрирането на български фолклор **обогащва съдържанието** на метода с автентична музикална култура.
- Връзката с традициите подпомага **интеграция със семейството и общността**, което е в съзвучие с изискванията на ДОС.

5. Целева група

Деца на възраст 3–7 години, разпределени в групи съгласно възрастовите норми, като всяка група работи по програмата, съобразена с тяхното развитие и потребности.

6. Принципи на работа

- Игра като водещ метод.
 - Активно участие и преживяване.
 - Индивидуално темпо на развитие.
 - Интегрирано обучение – емоционално, познавателно и естетическо.
- Поддържане на постоянно добро ниво на :
 - компенсациите за постоянно стимулиращо професионално общуване с деца;
 - гаранция от всеки учител за добрия прогрес в развитието на всяко дете като участник в образователния процес;
 - поддържане на постоянно добро ниво при изпълнение на служебните задължения за постоянно взаимодействие с останалите участници в образователния процес– родители , настоятелство , обществен съвет , партньорски институции и при необходимост – представители на обществеността .

Водещи основни направления в работа за грижа и образование на децата в ранна и предучилищна възраст , за оценка на качеството на образователната работа в ДГ „Бисер“:

5.1.1. Пряка грижа за децата .

Същата се реализира чрез система от професионални дейности на медицинските и педагогическите специалисти свързани с :

- Превантивно спазване на приетите общите правила в ДГ“БИСЕР“ за безопасност на децата в условия на пандемия/епидемия.
- Постоянен интензитет на взаимодействие с децата в цялата група , малки детски групи или отделни деца за обгрижване и образование , от страна на медицинските и педагогически специалисти , заедно с помощник – възпитателите на институцията в рамките на шест часа на смяна или общо дванадесет часа в рамките на регламентирания престой на всяко дете в групата на детската ясла или градина .
- Обезпечаване на физическата сигурност , вкл. с постоянно взаимодействие с децата в групата и чрез поддържане на сигурна и безопасна среда и условия за отглеждане , развитие и образование на децата в яслата и градината ,
- Работа за поддържане на личната детска хигиена и развитие на лични хигиенни навици на децата в цялата група като се отчита спецификата на изисквания към личната хигиена в условия на пандемия.

5.1.2. Обучение в детската градина

Обучението в детската градина е един от трите основни елемента на предучилищното образование. Параметрите на неговото качество се определят от :

- Професионалната способност на медицинските специалисти и учителите да взаимодействат позитивно с децата или отделно в процеса на научаване чрез игра или в рамките на прилагане на надграждащи интерактивни методи ,
- умения за управление на детската група чрез разделяне на децата в подгрупи или чрез възлагане на задачи на отделни деца ,
- Нивата на ефективна академична подготовка на медицинските и педагогически специалисти ,
- Нивата на актуална квалификация за подобряване на професионалните компетенции необходими при организация , методологично планиране с определяне на цели на обучението за всяка ситуация , дейности за постигане на тези цели и материално обезпечаване на средата и мястото за обучение в степен , която удовлетворява ефективността на процеса ,

- Наличие на умения и компетенции за въвеждане и устойчиво поддържане на иновативни обучаващи практики с надграждане на игровите форми за обучение с подходящи интерактивни методи ,
- Наличие на умения и професионална готовност да се използват възможностите и да се прилагат ИКТ във всяка обучаваща дейност в рамките на основната форма на педагогическо взаимодействие
- Нивото на личния професионализъм за ефективно реализиране на основната форма на образователно взаимодействие .(NB: визират се ситуациите по всяко ОН определено в ДОС за предучилищно образование или заниманията по смисъла на текстовете в Наредба № 26 на МЗ за устройството и дейността на детските ясли

5.1.3. Възпитанието в групите на ДГ.

Възпитанието като цялостен процес е вторият основен елемент на предучилищното образование . Основно това е професионална дейност за :

- . формиране на позитивно детско поведение при общуване с другите чрез развитие на уменията за емоционален самоконтрол с подходящи игрови и целеви интерактивни форми ,
- . практическо запознаване на децата в съответствие с тяхната възраст с основни нравствени (морални) норми при взаимодействие с родители , деца и възрастните в групата ,
- . овладяване на основни форми на поведение на всяко дете в случаите на пряка опасност или друга заплаха , вкл. и от непознати хора ,
- . самоконтрол и воля в ситуациите изискващи внимание и целенасочено изпълнение на поставени задачи по време на :

- Процеса на обучение ,
- Игрови упражнения за овладяване на начални форми на негативно поведение , детски гняв и ранни форми на агресия;
- Подготовка на децата за действие чрез бързи , адекватни реакции при извънредни ситуации ;
- Във времето за физическо възпитание и целево участие в спортно – подготвителни и спортни игри.

Качествената реализация на възпитателната работа в професионален план от медицинските и педагогическите специалисти протича със строго съобразяване на спецификите на детската възраст заедно с емоционалното състояние на всяко дете . Както при обучението качеството на всяка дейност с възпитателна насоченост при взаимодействие с деца подлежи на :

- Анализ на статуса на всяко дете и определяне на стратегия за възпитателно въздействие в групата или чрез индивидуална работа;
- Планиране в рамките на работни седмици на близки цели и дейности за тяхното достигане при възпитателна работа с децата или отделно дете;
- Плавно взаимодействие със семействата за изграждане и поддържане на общ възпитателен подход и влияние в семейна и градска среда.

Критериите за качество на възпитателната работа като елемент от сумарните образователни дейности се определят от Стратегия на МОН за възпитателна работа в образователните институции за периода 2019- 2030 год.

5.1.4. Социализация на децата в предучилищна възраст

В професионален педагогически план това е образователна дейност , чието качество се определя от ефективността на :

. Ефективността на възпитателно въздействие в групов и индивидуален план при работа с деца за поетапно развитие на толерантност и отговорност на всяко дете към останалите деца в групата;

. Развитието на уменията на децата в групата да взаимодействат позитивно в различните дейности и игри;

. Поетапно изграждане чрез ролеви игри и интерактивни методи на уменията за асертивност на всяко дете ,но със зачитане на правата и общата равнопоставеност на останалите деца;

. Формиране на усет за лична сигурност и неприкосновеност в рамките на установените правила за взаимодействие в групата .

Планирането на педагогическата работа за ранна социализация на децата в ДГ се препоръчва да се реализира в комплекс със седмичното планиране и отчет на общата възпитателна работа в групата.

5.1.5 Инструментариум за поддържане на постоянно високо ниво на качеството на образователната работа в ДГ“Бисер“

Поддържането на качеството на образователната работа в ДГ“Бисер“ се осъществява със следния инструментариум:

. Ежегодно създаване на база от критерии и оценъчни скали за качество на работата ,чрез които да се осъществява обективен мониторинг за установяване и насърчаване на добрите образователни достижения на колегията ;

. Своевременно изработване на указания насочени като методологични препоръки и помощ на учителя за преодоляване на наблюдавани трудности в работата с деца;

. Въвеждане на рамков дизайн на професионалния ден на всеки медицински специалист и учител

. Ежегодно изработване на план по месеци за мониторинг на ефективността на образователната работа;

. Определяне на степента качество на образователна работа във всяка група най-малко два пъти годишно чрез тест на детските познания , компетенции , поведенчески и социални умения ;

. Тематично планиране и реализиране на ревизионната дейност като елемент на общия мониторинг ;

. Оцеляване на родителското мнение за работа с колегията чрез утвърдени въпросници от екип на колегията , ОС и СНЦ Настоятелство „Бисер“

5.2. Патриотично възпитание ,формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата:

5.2.1. Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание .

Възпитанието в патриотизъм и национално самосъзнание е важно да започне още в началото на предучилищна възраст . Възпитателните взаимодействия ,свързани с реализацията на патриотичното възпитание в ДГ “Бисер“ са свързани с :

- Формиране на уважение към традиции и ритуали ,обичаи в контекста на развитието на българската национална обредност на базата на познанието им;
- Формиране на патриотични чувства ,свързани с принадлежността към българската нация и държава и утвърждаване на единството на нацията ;
- Участие в дейности ,свързани с почитане на българската история ,култура и образование.

5.3. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности :

5.3.1. Създаване и поддържане на благоприятна среда за осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности .

Физическото възпитание е едно от ключовите направления в цялостната образователна работа на екипа на ДГ „Бисер“. С времевите промени ние търсим практическата

актуалност на работата ни по това направление .Необходимостта от актуализиране на работата ни е продиктувана от последните промени в социалната реалност ,в която ДГ „Бисер“ не само присъства ,но и участва активно за разрешаване на проблеми ,породени от новите предизвикателства. Досегашният ни опит в организираните форми за провеждане на спортно – подготвителни игри на открито дават възможност за възпитание на воля за преодоляване на предизвикателствата чрез сътрудничество , взаимопомощ и желание за всяко дете да допринесе за победата на своя екип , подпомагайки останалите деца.

5.3.2. Обновяване и обогатяване на материалната база.

Във всички групи на ДГ “Бисер“ е създадена привлекателна ,функционална и развиваща образователна среда в занималните и прилежащите им помещения , съобразена с възрастта на децата в групата . Обособени са кътове за игри по интереси ,които стимулират естетическия усет на децата , обогатяват възприятията им и развиват игровите им умения. Обзавеждането в занималните е съобразено с възрастовите и индивидуални потребности на децата. Създадени са отлични условия за работа на учителите. Всяка група разполага с интерактивен дисплей ,принтер и лаптоп . В един от коридорите е изграден кът за семейството ,Където осъществяваме контакт с родителите и е част от работата по ПП “Утринна приказка“.

Физкултурният салон е обзаведен със стена за катерене ,шведски стени (3 броя) ,кошове за баскетбол , футболни вратички ,велосипеди ,тротинетки ,гимнастически пейки ,скрин ,топки ,обръчи и др. В него се провеждат различни мероприятия – тържества ,състезания ,допълнителни образователни дейности и др.

В двора е изградена открита интерактивна площадка по БДП , с детски велосипеди , тротинетки , пътни знаци и светофар ,която се използва по предназначение . Обширните дворове (външен и два вътрешни) с дървесни видове ,тревни площи , пясъчници , пейки ,детски съоръжения за игри на открито, както и за отдих и развлечения

5.4. Гражданско ,здравно ,екологично интеркултурно образование :

5.4.1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели

Гражданското , здравното , екологичното и интеркултурното образование са взаимно свързани и формират интердисциплинарен комплекс ,насочен към придобиване на социални , граждански и интеркултурни компетентности и компетентности ,свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда .

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество , за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

5.4.2. Формиране на екологичната култура ,екологично съзнание и екологично поведение
Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура , екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони ,защита ,подобряване ,управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

5.4.3. Здравно образование и навици за здравословен начин на живот .

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия за живот и за доброволно адаптиране към поведение , благоприятстващо здравето.

5.4.4. Формиране на позитивно отношение към различните културни идентичности ,умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения

,формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

Целта ни е изграждане на автономна и активна личност , която да :

- Разбира и отстоява общочовешките ценности , ценностите на демокрацията и общочовешките права;
- Зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности , признава правото и ценността на различието , приема равнопоставеността на всички ;
- Осъзнава и цени своята културна идентичност ;
- Взаимодейства с членовете на семейството си ,общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- Носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите;
- Познава и спазва нормите за екологична култура с оглед опазване на околната среда .

Дейности и мероприятия

№	Дейност /мероприятие	срок	отговорник
5	Планиране на образователното съдържание по гражданско образование ,здравно и екологично образование в различните режимни моменти		Учители по групи
6	Екипна работа между учители и екип за личностно развитие		Учители по групи ЕПЛР
7	Стимулиране развитието на личностни качества ,социални и творчески умения		Учители по групи
8	Работа с родителите за превръщането им в партньори		Учители по групи
9	Честване деня на народните будители		Учители по групи
10	Честване делото на Васил Левски		Учители по групи
11	Честване на 3 март – национален празник		Учители по групи
12	Отбелязване Деня на Христо Ботев		Учители по групи
13	Отбелязване на Международния ден на детската книга		Учители по групи
14	Запознаване и спазване на задължителните символи(национално знаме , знаме на ДГ “Бисер“ , държавен химн , химн на детската градина)		Учители по групи
15	Провеждане на здравни беседи и беседи , свързани с национални празници и исторически събития септември		Учители по групи Мед.сестри
16	Разработване на проекти и презентации , свързани с национални и исторически празници		Учители по групи
17	Честване Световния ден на водата м. април		Учители по групи
18	Участие в мероприятия за озеленяване на двора		Учители по групи
19	Участие в мероприятия за почистване на двор		Учители по групи
20	Честване деня на Земята Април		Учители по групи

5.5. Механизъм по съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното образование на деца в задължителна предучилищна възраст :

Основен приоритет в работата на МОН е пълният обхват и включването на децата и учениците в задължителната предучилищна и училищна възраст в образователната система , както и осигуряването на равен достъп до образование на всички деца и ученици . В изпълнение на чл.2. , ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование участниците в образователния процес са децата , учениците , учителите , директорите и другите педагогически специалисти , както и родителите . В чл.3, ал. 2 , т.11 от ЗПУО е изведен принципът на ангажираност на държавата , общините и юридическите лица с нестопанска цел , работодателите , родителите и други заинтересовани страни и диалога между тях по въпросите на образованието . Нормативната уредба осигурява прилагането на нов подход и въвеждането на интегрирана политика , изискваща синхронизирани усилия на заинтересованите страни , свързани с образованието и личностното и професионалното развитие на децата и учениците в Република България .

5.5.1. Взаимодействие с родителите .

Ангажиране на родители в процеса на обхващане и задържане на децата в системата на предучилищното образование и повишаване на възпитателния потенциал на семейството е една от конкретните цели на Екипа за обхват (екип за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст). Общата ни мисия е да възпитаваме децата и да ги насърчим да достигнат максимума на образователните им възможности . Партньорството с родителите и част от организационната култура на образователните институции и то трябва да е осъзнато , а не наложено по административен начин . Взаимодействието с родителите се осъществява чрез съвместни инициативи за информиране на заинтересованите лица – разширени заседания на ПС , обществен съвет , родителско настоятелство . Темата за правата и задълженията на родителите заема своето място в Правилника за дейността на ДГ “Бисер“ . За постоянно информиране на родителите се използват и съвременни информационни средства като ел. поща , електронни групи , известяване чрез електронна платформа , сайт на детската градина .

5.5.2. Взаимодействие с институции .

Различните форми на партньорство допринасят за повишаване на доверието в образователните институции и учителите , на отговорността на всички участници в образователния процес и на ефективността на работата с децата .

5.6. Предоставяне на равни възможности за приобщаване на децата от уязвими групи

Равни възможности за децата се определя като признаване на тяхната равнопоставеност и създаване на физическа и емоционална среда за достъп и участие във всички дейности на детската градина . Приобщаването се осъществява при изключване на всякакъв вид дискриминация и се основава на осъзнаване , приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете . Уязвими са онези лица и групи , които търпят ограничения по отношение на участието си в социалния живот и ползването на социални права . Те не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите , които предлагат обществото и икономиката , и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване . Причини за това могат да бъдат ниски доходи и материални лишения ; социални и психологически фактори ; недостъпна среда ; здравни и възрастови проблеми ; липса или недостатъчни социални умения отношение към тях , основно на предразсъдъци и др.

Колегията на ДГ “Бисер“ приема дейностите , които се включват в приобщаващото образование като необходимо допълнение към работата на всеки един педагогически специалист за обезпечаване на детското развитие по начин , по който всяко дете се чувства значимо и полезно както в детската общност така и в своята семейна среда .

В нашата позиция за приобщаващо образование се включва разбирането , че :

- Всички деца , чрез подходящи подходи и методология на работа , участват успешно в образователния процес , според своите индивидуални възможности ;
- Приобщаващото образование е силен фактор , способстващ за разбирането на потребностите на всички деца;
- Признават се и се зачитат основни различия между децата , породени от налични здравни увреждания , спецификите на детската възраст и етническата принадлежност .

Приобщаващото образование е незаменима част от правото на образование и чрез него се гарантира :

- . правото на всяко дете на достъп до детската градина ;
- . достъпа на всяко дете до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучението и приобщаващото и на необходимостта от подходяща подкрепа ;
- . прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето , съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика ;
- . зачитане на уникалността на всяко дете – индивидуалните потребности и възможности , личностните качества , знанията , уменията и интересите , на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин , така че детето да развие максимално своя потенциал;
- . равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното образование ,гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца заедно , независимо от трудностите и различията , които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина ;
- . сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – екипа за допълнителна подкрепа в детската градина , детето , семейството и общността;
- . намаляване на вниманието на социалната неравнопоставеност между децата ;
- . редуциране на нагласите за дискриминационно отношение към различните деца ;
- . гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на децата в зависимост от спецификата на обществения живот;
- . поддържане на постоянен позитивен психо климат в ДГ “Бисер” .

Целите на програмата за предоставяне на равни възможности за приобщаване на децата от уязвими групи са следните :

1. Утвърждаване на подходи ,ориентирани към детето като водещ при планиране и реализация на всички дейности в ДГ „Бисер“ за допълнителна подкрепа на нуждаещите се деца .
2. Управление на професионалната работна динамика в процеса на отглеждане и образование на децата в ДГ „Бисер“ чрез планирането и реализацията на образователната работа във всяка група по начин , с който се гарантира добра адаптация и успешна социализация на всяко дете в групата в зависимост от спецификата на образователните му потребности .
3. Гарантиране на равен достъп до пълноценна грижа и ефективно образование за децата със специални образователни потребности в съответствие с техния личен потенциал за участие в образователния процес и съпътстващите го дейности.
4. Поддържане на постоянно добро професионално ниво на учителите и педагогическите специалисти за осъществяване на ефективно интеркултурно образование във всяка група.

Дейности за постигане на целите:

1. Провеждане на индивидуални срещи с родителите , чиито деца по преценка на педагогическите специалисти се нуждаят от допълнителна подкрепа .
2. Включване на родителската общност в дейности за повишаване на социалната култура за преодоляване на негативни стереотипи спрямо децата с различия .
3. Създаване на постоянна организация за ежегодно извършване на ранно оценяване на потребностите на децата от допълнителна подкрепа .
4. Индивидуализация на педагогическото взаимодействие в групите , в които се обучават деца със СОП.
5. Създаване на информационна система в ДГ „Бисер“ за проследяване на развитието на децата със СОП и тези , които попадат с рискови социални групи .

Ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва в процеса на предучилищното образование от педагогическите специалисти в детската градина и включва:

- . ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения – от учителите в групата в детската градина и / или от логопеда в детската градина ;
- . определяне на необходимост от допълнителни модули за децата , които не владеят български език

- От координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и /или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя , представителя на детето или лицето , което полага грижи за детето ;

- . определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето от координиращия екип съвместно с учителите в групата в детската градина и /или по инициатива и писмено заявление до директора от родителя , представителя на детето или лицето , което полага грижи за детето ;

Основанията за извършване на оценка за установяване на размера и формите за допълнителна подкрепа са установени :

- затруднения във физическото , познавателното , езиковото , социалното , сензорното , емоционалното , творческото развитие на детето спрямо децата от същата възрастова група
- наличие на рискови фактори и обстоятелства в средата на детето;

- наличие на хронични заболявания , които възпрепятстват обучението , научаването и участието на детето в дейността на детската градина ;

- наличие на изяви силни страни на детето в областта на когнитивното развитие , изкуствата и спорта , които се нуждаят от развитие и стимулиране .

- 1.Ранното оценяване се извършва на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина .

2. Оценяването се извършва чрез скрининг тест за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения.

3. Оценяването се провежда индивидуално за всяко дете с писменото съгласие на родителя ,представителя на детето или лицето , което полага грижи за детето , след информирането му за начина на провеждането и за ползата от прилагането на скрининг теста.

4. След провеждане на оценяването родителят , представителят на детето или лицето , което полага грижи за детето , се запознава с резултатите от него.

5. В зависимост от резултатите от оценяването координиращият екип съвместно с родителя ,представителя на детето или лицето , което полага грижи за детето , определя за всяко дете дейности от общата и / или от допълнителната подкрепа за личностно развитие , които се предоставят съобразно индивидуалните потребности на детето .

6. На децата на 5 и 6 – годишна възраст в подготвителните групи в детските градини или в училищата , които осъществяват задължително предучилищно образование , се извършва оценка на риска от обучителни затруднения .

7. В 14-дневен срок преди края на учебното време на учебната година учителят на съответната подготвителна група установява готовността на детето за училище .
8. Готовността на детето за училище отчита физическото , познавателното , езиковото , социалното и емоционалното му развитие .

Принципите за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата от които се ръководим , са следните :

1. Общата подкрепа за личностно развитие се осигурява от постъпването на детето в детската градина съобразно индивидуалните му потребности и установените потребности за развитие на личния му потенциал .
2. Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина е насочена към всички деца в групата , гарантира участието и изявата им в образователния процес и включва :
 - . екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти ;
 - . занимания по интереси ;
 - . грижа за здравето въз основа на информация от родителя , представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето , за здравословното състояние на детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския Специалист в здравния кабинет в детската градина ;
 - . ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения .
3. Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина , която е насочена към превенцията на обучителните затруднения , се изразява във включване на отделни деца в дейности според техните потребности като :
 - . обучение чрез допълнителни модули за деца , които не владеят български език ;
 - . прилагане на програми за психомоторно , познавателно и езиково развитие; индивидуална и групово работа при установени езикови и / или емоционално – поведенчески , и / или сензорни затруднения .
4. Дейността за общата подкрепа на децата се извършва от учителите в групата в детската градина, а допълнителната подкрепа – от психолог , логопед , ресурсен учител или от друг педагогически специалист при необходимост – рехабилитатор на слуха и говора и др.
5. В рамките на двете форми на педагогическо взаимодействие учителите в групата оценяват прогреса на развитие на всяко дете , което е включено в дейности за обща подкрепа поне два пъти в рамките на учебната година .
6. Оценката се извършва въз основа на материали от детската дейност – рисунки , други творчески работи на детето и писмено становище за всяка оценка на екипа за допълнителна подкрепа ; психолог , ресурсен учител и учител на групата .
7. Констатираните резултати от прогреса на развитие на детето на ресурсна подкрепа се отразява в доклад до директора .
8. Материалите , становищата и докладът се съхраняват в детското портфолио и в личното образователно дело на детето .
9. Екипната работа включва:
 - . системна консултативна дейност на екипа за оказване на допълнителна подкрепа с учителите в чиито групи има деца, нуждаещи се от допълнителна подкрепа ;
 - . обсъждане на дейностите за обща подкрепа , в които се включват децата – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с децата в групата ;
 - . провеждане на планирани и при необходимост на извънредни срещи когато за целите на работата за допълнителна подкрепа трябва да се включи и :
 - Преглед и обсъждане на информацията по образованието в трите му съставни части : възпитание , обучение и социализация и развитието на дете , на което се оказва допълнителна подкрепа ;
 - Въвеждане при необходимост на нови мерки за обща подкрепа на отделни деца ;

- Планирани и извънредни наблюдения на екипа за допълнителна подкрепа върху децата на които се оказва допълнителна подкрепа ;

10.Заниманията по интереси по чл.13, т.2 и чл. 15 , т.3 от Наредбата за приобщаващото образование включват :

.професионални дейности на членовете на екипа за личностна подкрепа и на учителите на групи с деца , които имат необходимост от нея и тези дейности са ориентирани към включване на децата към:

-различни приобщаващи игри ;

-разнообразни форми на творчески дейности ;

-подходящи за детската възраст спортни прояви.

5.7. Противодействие на тормоза и насилието ;

5.7.1. Превенция на агресията и негативните прояви сред децата .

Насилието между/върху децата обхваща широк спектър от прояви . То е явление , което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на тези , които търпят насилие , така и на онези , които го извършват .

Сътрудничеството и взаимодействието с родителите и институциите е от изключителна важност за предотвратяване и недопускане на прояви , свързани с насилие в детската градина . Тормозът в детската градина обхваща широк спектър от прояви . Това е явление със сериозни размери , което оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата , които търпят насилие , така и на онези , които го извършват или наблюдават . Какво е насилие? В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“ , дадена в параграф 1 , т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето . Две от определенията имат пряка връзка с насилието от деца върху деца , което е обект на настоящия механизъм .

Физическо насилие е „причиняване на телесна повреда , включително причиняване на болка или страдание , без разстройство на здравето „. Психическо насилие „са всички действия , които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето , като подценяване , подигравателно отношение , заплаха , дискриминация , отхвърляне или други форми на отрицателно отношение , както и неспособността на родителя , настойника , попечителя или лицето , което полага грижи за детето , да осигури подходяща подкрепяща среда „. Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на СЗО е „участието на дете в сексуални действия , които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие , или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие , или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото“. Тормозът спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето . Според чл.7 , ал.1 и 2 от Закона за закрила на детето , всяко дете има право на закрила от насилие и всеки , на когото стане известно за дете , преживяло насилие , е длъжен да сигнализира органите по закрила . Тормозът между връстници се разглежда от много автори като групов феномен (Craig and Peplar , 1997). Случаите на насилие се извършва в групова среда , в присъствието на други връстници и в отсъствието на възрастни . Дан Олвеус (Olweus , 1993) определя тормоза като сбор от съзнателни негативни постъпки , които са дълготрайни , насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група . Ключови в разбирането на тормоза са следните характеристики на това поведение :

-злонамерена проява , която има за цел да нарани или унижи дете ;

-извършва се от позиция на силата , като едната страна използва доминиращата си позиция , за да намери другата физически или психически , да я унижи или изолира от социалния живот

-повтаря се многократно във времето , а не еднократен и изолиран акт на агресия .

Тормозът обхваща много широк спектър от поведения : преки нападения (удряне , заплаха или принуда , дразнене , подигравка , наричане с обидни прякори , сексуални забележки ,

открадване или повреждане на лични вещи) или не преки (например разпространяване на слухове или насърчаване на другите да отхвърлят или изключат някого от приятелската среда). Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи :

Физически тормоз – например , блъскане , щипане , разрушаване , удряне , нанасяне на болка , спъване , затваряне в някое помещение;

Вербален тормоз – словесни изрази , които имат за цел да унижат и оскърбят детето на база раса , пол , религия , сексуалност , увреждане или друго , с което се подчертава различие от останалите . Включва подмятания , подигравки , унижение , заплахи , обиди ;

Психически тормоз – например , подмятане , подиграване , закачане , омаловажаване , заплаха , изнудване , повреждане на имущество , кражби и хвърляне на вещи , заплашителни погледи , неприятелско следене ;

Социален тормоз – например , избягване , игнориране , изключване от дейността , одумване и разпространяване на зловни слухове , натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата , обект на тормоз , изолиране;

Сексуален тормоз – представлява всяка форма на нежелано словесно , несловесно или физическо поведение със сексуален характер , имащо за цел или водещо до нахърняване на достойнството на лицето , и по – специално създаване на смуцаваща , враждебна , деградираща (принизяваща) , унижителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуални прякори или имена , коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение неподходящо докосване , бележки и надписи със сексуално съдържание и т. н. до по – екстремни форми на нападане и насилие .

Тормозът може да се случва както във физическата среда , така и във виртуалната среда (кибертормоз). Бурното развитие на електронните комуникации през последните години доведе до нарастване на проявите на насилие , които се извършват чрез интернет или мобилен телефон. Тук спада разпространяването на :

- Обидни , заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон , електронните средства за комуникация или в социалните мрежи

- Разпространяване на материали , които уронват достойнството на детето или го унижават: снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видеозапис в интернет или по други канали без негово съгласие , кражба на самоличност , разпространение на слухове в социалните мрежи , др. Един от признаците , че дете може би е жертва на кибертормоз , е рязката смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или при получаване на обаждане по мобилен телефон – например детето става мълчаливо и боязливо . Конкретни примери , както и разграничаването на нивата на различни форми на тормоз с оглед причиняване на различна по степен вреда , са представени в Приложение 1: Таблица Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия . Физическият тормоз е формата, която възрастните най-често забелязват и затова често мерките за спазване обикновено са насочени именно към нея . Психическият и социалният тормоз по – трудно могат да бъдат установени , тъй като те не са така видими , а и децата , от своя страна , нямат нагласата да споделят с възрастните за своите преживявания . В много случаи социалният и психическият тормоз , като обидните думи и прякори , социалното изолиране и други се подценяват и считат за нормална част от процеса на социализация и израстване на децата.

Тормозът , независимо от това как се упражнява , е деструктивен и опасен вид насилие. Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в детската градина трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление , а не само към неговите физически форми . Разпознаването на физическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели :

- Различни по вид и цвят натъртвания , включително синини , постоянни или чести червени петна , включително от пръсти , насинени очи , следи от ухапване;

- Неправдоподобни или объркани обяснения за травмите , включително едностранни отговори;
- Безпокойство и крайности в поведението – от агресивност до пасивност ;
- Лоша представа за себе си – децата смятат , че са заслужили насилието ;
- Прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него ;
- Влошаване на здравословното състояние , което включва прилошавания , главоболие , отпадналост;

Разпознаването на психическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели ;

- детето може да стане затворено и изолирано , да не желае да контактува с връстниците си;
- агресивно поведение и /или поведение , насочено към привличане на вниманието , упорито непослушание , самонараняване ;
- внезапни избухвания , които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето –бягане и криене
- загуба на доверие ,неучастие в общите занимания в детската градина , ниска самооценка
- психосоматични симптоми

Разпознаването на сексуалното насилие включва както изброената по – горе симптоматика , така и различни прояви на сексуализирано поведение (имитация на сексуален акт , разголване използване на език , свързан със сексуални действия и т.н., които са характерни за съответната възрастова група деца).

Основен принцип при изграждането на политика за противодействие на тормоза в детската градина е прилагането на цялостен подход , полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по- сигурна среда.

За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници , да се формират ценности , да се създадат правила и процедури , които не допускат прояви на насилие и тормоз в детската градина.

Причините за насилието са много и комплексни и детската градина трудно би могла да повлияе на всички . То може обаче успешно да намали тези фактори , които са свързани със средата в детската градина и които допринасят за проявата на агресия и за утвърждаване на агресивни модели на поведение , чрез :

- . системни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи , които не допускат насилие във взаимоотношенията ;
 - . подобряване на физическата среда в детската градина (с фокус върху групите) , която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на групата като общност ;
 - . следване на последователни стъпки за подкрепа и разбиране на последиците от насилието и за справяне с неприемливото поведение на децата , които не наблягат на наказанието .
- Политиката на детската градина , която се реализира на равнище детска градина и на равнище група , като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки , които имат за цел ограничаване и /или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори , допринасящи за насилието .Превенцията поставя приоритет върху дейности на равнище група , например създаване на правила на отношения в групата , морално възстановяване на щета , тематични дискусии . Дискусиите са възможност в групата да се поставят за обсъждане въпроси , които вълнуват или смущават децата, като по този начин се създава пространство за отработване на агресията чрез говорене , разиграване на ситуации, тяхното обсъждане и съответно осмисляне . Интервенциите включват действия и мерки , които целят спиране и разрешаване на възникнала вече ситуация на тормоз , като се отчитат индивидуалните потребности на всяко дете ,

въвлечено пряко или косвено в ситуацията , и се прилага принципа на най добрия интерес на детето. В по – голямата си част интервенциите включват отговора на детската градина при възникнали ситуации на тормоз.

Дейности на равнище детската градина

Превенцията на равнище детска градина включва оценка на проблема ,създаване на координационен съвет , изготвяне на план за противодействие на тормоз и създаване на единни правила .

. Оценка на проблема

Оценката и анализирането на проблема е първата стъпка към неговото решаване .

Оценката на проблема изисква да се даде отговор на следните въпроси :Осъзнава ли се проблемът и какво се знае за него? Кой видове и какви форми на тормоз има в детската градина Колко често те се проявяват ?Къде са местата , на които най- често се случват ?Кои са участниците? Как се е реагирано до момента ? Какво следва да се предприеме , за да бъде реакцията ефективна ?Оценката следва да се извършва в началото и в края на учебната година . Тя се организира от ръководството . За целта могат да се използват редица инструменти , като специални въпросници , дискусии с участие на цялата общност , фокус групи с деца , учители и родители и др.

Резултатите от оценката и наличието на проблем се обсъждат на педагогически съвет с участието и на непедагогическия персонал , а в подходящ формат – и с родителите и децата . В края на учебната година може да се проведе конференция с участието на цялата общност или серия от фокус групи с деца от различни възрасти , родители , учители и др.

Създаване на координационен съвет

Във детската градина следва да се създаде координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности , който да отговаря за планиране , проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза . Съветът се ръководи задължително от главния учител и включва психолог или педагогически съветник , учители и родители .

Изготвяне на план за съответната учебна година за противодействие на тормоз

На базата на извършената оценка в началото на всяка учебна година координационният съвет изготвя план за съответната учебна година за противодействие на тормоза. Този план съдържа описание на всички дейности по превенция и интервенция на равнище група и детска градина и е индивидуален за всяка детска градина с оглед на потребностите , вследствие от оценката в началото и в края на годината . Той е със срок една учебна година и се ревизира и актуализира всяка учебна година.

. Създаване на единни правила

Създаването на единни правила е неизменна част от превантивните дейности , които се предприемат на равнище детска градина . Този процес се свързва със следните дейности:

1. Формулиране на предложения от всяка група за правила на поведение и ценности;
2. Обобщаване на всички предложения за правила на поведение и ценности , направени от групите и формулиране на общи ценности и правила , които да бъдат част от политиката на детската градина.
3. Договаряне на единен механизъм , включително разписани ясни отговорности , за реагиране при всяка проява на тормоз и насилие;
4. Разработване на предложения за промени в Правилника за дейността на детската градина и обсъждането им от общността ;
5. Приемане на съгласуваните промени ;
6. Прилагане на програми за развитие на личните и социалните умения на децата ;
7. Ясно разпределение на конкретни отговорности на всички възрастни в детската градина;
8. Използване на подхода за работа с връстници , които трябва да станат естествените помощници при реализирането на всички видове интервенции както по отношение на

децата , които са обект на тормоз , така и по отношение на децата , които упражняват насилие;

9. Повишаване квалификацията на учителите за работа с програмите , включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в детската градина за справяне с критични ситуации и други ;
10. Разработване на мерки за привличане на родителите;
11. Разработване на процедури и механизми за осигуряване на непрекъснато съгласуване на интересите и потребностите на отделните групи , съставляващи общността в детската градина;
12. Информирание и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността – съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина;
13. Осигуряване на реални партньорства с външни на детската градина служби , организации и специалисти ;
14. Насочване към здравни и социални услуги за децата и техните семейства .

В детска градина „Бисер“ е създаден Координационен съвет за противодействие на тормоза и насилието . В дневника се включва следната информация : дата , група , участници , вид насилие , какво е предприето като действие , подпис на служителя.

Дневникът служи за целите на анализа и планирането на цялостната политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза. Дневникът се съхранява при координатора . На базата на вписаните ситуации , Координационният съвет извършва анализ и оценка на риска от насилие и тормоз .Координационният съвет е отговорен за анализа и разпознаването на деца , които участват и се въвличат в ситуации на насилие и тормоз, без значение дали са агресори или жертви .

Съгласно анализа , Координационният съвет излиза със становище за индивидуална работа по случай с дете , което се намира в ситуация на риск по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование , предлага мерки и конкретни интервенции , които могат да бъдат индивидуална , групова работа и др.

Насочване на случаи към външни служби

При идентифициране на ситуация на тормоз , следва незабавно да се уведомят органите за закрила на детето ;ОЗД и /или полиция . Уведомяването е задължение на всеки гражданин по силата на Закона за закрила на детето (ЗЗД) , следователно сигнал до отдел „Закрила на детето“ и /или Районно управление „Полиция“ трябва да подаде гражданинът или служителът на училището , идентифицирал тормоза. Това може да бъде учител, възпитател , педагогически съветник , директор , психолог , служител от непедагогическия персонал , както и Координационният съвет като колективен орган . Уведомените институции започват проверка на сигнала по реда на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца , жертви на насилие или в риска от насилие , и за взаимодействие при кризисна интервенция.

Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца , жертви на насилие или риск от насилие , и за взаимодействие при кризисна интервенция , който е приет и функционира от 2010 г., е публикуван на страницата на Държавната агенция за закрила на детето . Основната цел на Координационния механизъм е да бъдат обединени ресурсите на професионалистите и органите за закрила за осигуряване на ефективна система за взаимодействие при работа в случай на деца , жертви на насилие или в риск от насилие .

2.2.Дейности на равнище група

2.2.1.Превенцията на равнище група включва приоритетно обучителни дейности и работа с групата /класа.

. Обучителни дейности , в които водеща роля имат учителите на групата . За работата на равнище група следва да се прилагат всички форми на групова работа , дискусии , решаване

на казуси , ролеви игри , споделяне на опит , като се използват възможностите на различните направления , различни извън групови и извънучилищни дейности .

. Необходимо е да се извеждат теми от учебното съдържание , които може да се използват за работа и анализ по проблема насилие , свързани с правата на децата , ценностите , социалните роли , функционирането на групите и инструкциите и т.н. Целта е да се създаде пространството , в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на чувство за емпатия и отговорно поведение .

V.ДЕЙНОСТИ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА МИСИЯТА И ДОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

Стратегическа цел	Дейност	резултат	Финансиране
1.Създаване на условия за качествено образование и мерки за неговото повишаване	1.Ефективен контрол на дейностите 2.Прозрачност в управлението 3.Делегиране на правомощия 4.Изпълнение на решенията на педагогическия съвет 5.Установяване на партньорски отношения с обществения съвет	1.Подобряване цялостната дейност на детската градина 2. Повишено качество, ефективност и ефикасност на образователната дейност	От бюджета
2.Административна дейност и обслужване	1.Състояние и водене на ЗУД съгласно изискванията 2.Квалификация на административните служители 3.Оценка на родителите за административното обслужване	Разработени утвърдени вътрешни правила за документооборота	От бюджета
3.Патриотично възпитание , формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата	1.Утвърждаване на символи , ритуали и традиции	1.Утвърждаване на символи , ритуали и традиции.	От бюджета участие в програми и проекти финансиране от родители
4.Осигуряване на условия за	1.Създаване и развитие на партньорство и	1.Повишена двигателна	От бюджета Участие в

физическа активност и Участие в спортни дейности	сътрудничество със заинтересовани институции и организации осъществяващи възпитателна работа в областта на здравето и спорта 2. Закупуване на спортни уреди за физкултурния салон и за игра на двора 3.Организиране на летен и зимен лагер, туризъм и ски училище за деца	активност, подобрена моторика, усвоени спортни знания, умения и отношения 2.Подобрен психически комфорт и самочувствие на децата 3.Проведени състезателни спортни дейности	програми и проекти финансиране от родители
5.Изграждане и поддържане на организационна култура чрез институционални политики в подкрепа на гражданското, здравното , екологичното и интеркултурното образование	1.Непрекъснато обновяване на учебно-методическите средства 2.Възпитание в патриотизъм и национално самосъзнание. 3.Създаване на навици за здравословен начин на живот. 4.Непрекъсната информация и обучение за тенденциите за балансирано хранене и здравословен начин на живот 5.Създаване и спазване на пропускателен режим 6.Създаване на безопасна физическа среда, гарантираща живота и здравето на децата.	1.Утвърдени отличителни символи на детската градина. 2.Утвърдени специфични за детската градина ритуали и традиции. 3.Реализирани вътрешни проекти и дейности с децата за здравословен начин на живот. 4.Разходки и игра на децата сред природата. 5.Проведени зимни и /или летни лагери с децата.	От бюджета Участие в програми и проекти
6.Предоставяне на равни възможности за обучение, изява и подкрепа за личностното развитие на децата; Превенция на риск от ранно отпадане от системата на	1.Ефективен контрол на отсъствия на децата 2.Осигуряване на подкрепа за деца в риск 3.Обучение на учители за разпознаване на проявите и превенция на агресивното поведение 4.Осигуряване на обща подкрепа за деца с	1.Осигурена пълняемост на групите 2.Наличие на ресурсен кабинет , кабинет на логопед, психолог 3.Участие на деца в културни	От бюджета Участие в Програми И проекти

предучилищното образование , организация на приема и обхват на децата	обучителни затруднения 5.Осигуряване на допълнителна подкрепа за деца със СОП 6.Подкрепа за деца с изявени дарби 7.Създаване на партньорство с външни организации -Дирекция „Социално подпомагане“, община настоятелство и др.	прояви , осигурено от детската градина 4.Награди и отличия на деца от конкурси и състезания извън детската градина 5.Рампа на входа на институцията 6.Адаптиран санитарен възел	
6.Квалификационна дейност	1.Ефективно изразходване на средствата за квалификация 2.Създаване на вътрешна система за наставничество 3.Квалификация на учителите за работа с интерактивна техника и образователен софтуер и генериране на електронни ресурси 4.Обучение на педагогическите специалисти за действие при криза и оказване на долекарска помощ 5.Обучение на учители разпознаване на проявите и превенция на агресивното поведение	1.Осигурени по 16 академични часа годишно вътрешно институционална квалификация за педагогическите специалисти 2.Увеличен брой на учителите с ПКС 3.Обучение на работната група по самооценяването 4.Обучени педагогически специалисти с присъдени квалификационни кредити през периода на самооценяване	бюджет
7.Взаимодействие с родители , институции и структури , работещи в областта на образованието и младежта	1.Форми на взаимодействие и обратна връзка с родителите , които се прилагат в детската градина 2.Форми на взаимодействие и	1.Създадена информационна среда за родителите 2.Общуване на учителите с родителите за информиране	От бюджета

	обратна връзка с родителите ,които се прилагат извън детската градина 3.Взаимодействие с културни и държавни институции.	за индивидуалния напредък на децата	
8.Материално-техническа база	1.Съответствие на образователното пространство в детска градина „Бисер“ с актуалните нормативни изисквания за здравословна среда ,безопасност и обучение	1.Среда гарантираща живота и здравето на децата	От бюджета СНЦ Настоятелство „Бисер“ Дарения

Стратегията за развитието на детската градина се актуализира в следните случаи:

- 1.в края на двегодишния период от приемането ѝ и след приключване на визирания 4- годишен период;
- 2.началото на всяка учебна година ,след анализ на постигнатото до момента и диференциране на възникнали затруднения и нововъведения в образователната система;
- 3.при настъпили промени в организацията на дейността на детската градина;
- 4.при промяна на нормативната база в образованието , отнасящи се до предучилищното образование.

Стратегическите цели и приоритети се конкретизират и детайлизират в Двегодишен план за действие и финансиране и всяка година чрез Годишен план за дейността на детската градина , с посочени конкретни отговорници и срокове за изпълнение. Задачите за постигане на стратегическите и специфичните за институцията цели , се планират всяка година в Годишния комплексен план, а резултатите се отчитат в края на всяка учебна година.

Анализите за изпълнението на стратегията се приемат с решение на педагогическия съвет.

Приложения:

- 1.Програмна система на детската градина
2. План за действие и финансиране